

2025-03-04
Dnr SK 2025/00052

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr U2025/00079

För- och grundskolenämnden, Umeå kommun: Remissvar gällande betänkandet "Förstärkningsundervisning i skolan - En försöksverksamhet för fler behöriga elever (SOU 2024:94)"

Sammanfattning

För- och grundskolenämnden:

- Är positiva till en treårig försöksverksamhet med förstärkningsundervisning för att utvärdera och avgöra vilken metod som har störst effekt på måluppfyllelse samt är mest kostnadseffektiv på kort och lång sikt. Resultaten av försöksverksamheten kan vara svåra att tolka beroende på vad utvalda försöksskolor tillför av egna resurser till samma målgrupp av elever.
- Är positiva till att betänkandet tydliggör att staten måste kompensera skolans huvudmän enligt finansieringsprincipen för det ökade åtagandet som förstärkningsundervisning innebär. Vissa övriga kostnader som ej finns upptagna i betänkandet kan tillkomma.
- Anser att det bör genomföras en utvärdering av nuvarande frivillig och obligatorisk lovskola innan fler former av lovskola införs. Om en frivillig färdighetstränande och språkstärkande sommarlovskola införs behöver den ersättas utifrån faktiska kostnader och inte på samma sätt som övrigt frivillig lovskola ersätts idag.
- Är positiva till att Skolverket ska ges i uppdrag att utvärdera extra studietid i årskurs 4-9.
- Är positiva till att det skapas en forskningssammanställning om fler skolår till elever som behöver det. Detta för att stötta rektorer i deras beslut och skapa förutsättningar för en större likvärdighet.
- Är positiva till att undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen ska tas bort och ser att det kommer öka likvärdigheten och underlätta för elever som byter huvudman.

Övergripande synpunkter

7.1 En treårig försöksverksamhet med förstärkningsundervisning

För- och grundskolenämnden är positiv till att en förstärkning av skolans kompensatoriska uppdrag genom att förstärkningsundervisning kopplas till timplanen och finansieras av staten. Även om det redan i dag finns möjlighet till halvklassstimmar på många skolor skulle en statlig finansiering garantera att alla elever får tillgång till det och i längden kan det påverka andra ämnen positivt. Enligt betänkandet (sid 188) ska försöksverksamheten utformas så att skolverksamhet som ger förstärkningsundervisning kan jämföras med skolverksamhet som inte ger förstärkningsundervisning, så att effekterna av förstärkningsundervisning i halvklass ska kunna jämföras med effekterna av förstärkningsundervisning för tillfälligt elevurval. Försökundervisningens resultat kan bli svårtolkade beroende på om utvalda försöksskolor tillsätter egna resurser till samma målgrupp av elever. Nämnden ser att denna del behöver förtydligas inför ett genomförande av försöksverksamhet.

Efter utvärdering av försöksverksamheten kan en timplanereform med förstärkningsundervisning genomföras. Betänkandet anger att förstärkningsundervisning genom tillfälligt elevurval inte ska omfattas av omfattande dokumentationskrav, utan bedömer att skolan endast ska göra en anteckning om vilka elever som deltagit, i vilket ämne och under vilken period (sid 199). För- och grundskolenämnden vill framföra att när elever är skyldiga att delta behöver också närvaro föras. Det kommer innebära en löpande schemaadministration för att lägga in och plocka bort dessa förstärkningstillfällen i elevernas individuella scheman och närvaroföra dessa. Förstärkningsundervisning genom tillfälligt elevurval leder också till en ökad undervisningstid för vissa elever under vissa perioder. Det kan påverka kostnader för skolskjutsar.

Nämnden instämmer i att förstärkningsundervisning bör införas i stället för en generell utökning av lågstadiets timplan och anser att förstärkningsundervisning har större potential att verka kompensatoriskt. Nämnden vill framhålla att det är särskilt viktigt att skolan har en helhetssyn på elevens hela skoldag och även väger in eventuella läxor och prov för elever i som väljs ut för förstärkningsundervisning.

Nämnden är positiva till att betänkandet tydliggör att staten måste kompensera skolans huvudmän enligt finansieringsprincipen för det ökade åtagandet som förstärkningsundervisning innebär (sid 217). Vissa övriga kostnader kan tillkomma för huvudmännen som även behöver finansieras. Slutligen behöver beslut om förstärkningsundervisning fattas i god tid så att det kan genomföras på bra sätt i verksamheten.

7.2 En permanent reglering för förstärkningsundervisning

För- och grundskolenämnden är positiva till en permanent reglering om förstärkningsundervisning med förstärkningstimmar i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik i grundskolan. Nämnden anser att det blir tydligt när antalet förstärkningstimmar och deras fördelning regleras i timplanen.

7.3 Färdighetstränande och språkstärkande sommarlovskola för elever som behöver det

För- och grundskolenämnden delar betänkandets analys att elever som är långt ifrån att nå målen sällan är hjälpta av lovskola. Betänkandet föreslår trots det att lovskolan ska lämnas oförändrat då den har stor effekt för elever som är nära att nå målen och samtidigt föreslås det att det ska införas ytterligare en frivillig lovskola. Nämnden vill framhålla att det bör genomföras en utvärdering av nuvarande frivillig och obligatorisk lovskola för att bedöma effekterna av den inför ett eventuellt införande av ytterligare en lovskola. En utmaning av frivillig och obligatorisk lovskola redan idag är hur vi får de elever som har behov av det att faktiskt delta. En utvärdering av nuvarande lovskola kan ge en fördjupad insyn i det.

För frivilligt anordnad lovskola ersätts huvudmän idag av statsbidrag. Ersättningen som huvudmän kan få från statsbidrag täcker inte kostnaderna för frivilligt anordnad lovskola och nämnden vill framhålla att för att det ska bli möjligt och rimligt för huvudmän att anordna flera olika typer av frivillig lovskola bör huvudmän kompenseras utifrån faktiska kostnader. Då förslaget med färdighetstränande och språkstärkande sommarlovskola innebär en lovskola på mellan fyra och sex veckor anser nämnden att det är extra viktigt med en täckning av kostnader. I betänkandet anges att även lovsimskola ska kunna ingå i den nya sommarlovskolan och nämnden vill framhålla att lovsimskola kräver stora personella resurser och kostnader för transport till och från simhallar.

7.4 Skolverket ges i uppdrag att utvärdera extra studietid

För- och grundskolenämnden välkomnar förslaget att Skolverket ska utvärdera extra studietid i årskurs 4-9 och har i övrigt inga synpunkter.

7.5 Forskningssammanställning om fler skolår till elever som behöver det

För- och grundskolenämnden är positiv till förslaget att regeringen ska ge Skolforskningsinstitutet i uppdrag att ta fram en systematisk forskningssammanställning om faktorer som är viktiga att beakta vid beslut om en elev ska gå om en årskurs, vid årskursplacering av nyanlända elever samt när frågan om rätt att slutföra skolgången efter skolpliktens upphörande ska prövas (sid 225). Nämnden anser att en sammanställning av faktorer som är viktiga att beakta kan leda till en ökad likvärdighet i rektorers överväganden och beslut.

7.6 Undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen ska tas bort

För- och grundskolenämnden är positiva till förslaget om att undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen ska tas bort (sid 227). Förslaget innebär att skolan blir mer likvärdig på ett nationellt plan samt mellan kommunala och fristående huvudmän.

7.8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

För- och grundskolenämnden har inga synpunkter.